

τῆς ἐταιρίας τῆς ἀριθμούσης μέχρι σήμερον περὶ τὰ 1300 τοιαῦτα διαφόρων ἐθνικοτήτων.

Ἐρ Παρισίους τῆ 25 Φεβρουαρίου 1884.

Φ.

ΑΘΗΝΑΪΚΟΙ ΜΗΝΕΣ

Μάρτιος.

Ἐὰν ὁ Φεβρουάριος εἶνε ὁ δυστροπώτερος τῶν χωλῶν, ὁ μὴν τοῦ ὁποίου τελοῦμεν σήμερον τὸ εὐσεβὲς μνημόσυνον εἶνε ὁ ἀνεκτικώτερος τῶν συζύγων, ἀφοῦ κατὰ τὴν παράδοσιν μερίζει τὰς θωπείας του μεταξύ Ἀφροδίτης καὶ Ἐρινύος συζυγίου ὅπως ἂν ἦ, ὁ Μάρτιος δὲν εἶνε πλεόν, ὡς οἱ χειμερινοὶ αὐτοῦ προκατοχοί, πρεσβύτης πλήρης νεφελῶν, παγετῶν καὶ χιόνων· εἶνε νεανίας, θυμώδης ἐνίοτε καὶ ἀπειλητικός, ἀλλὰ πάντοτε νέος, ἀντανακλῶν τὴν νεότητά αὐτοῦ ἐπὶ τῆς φύσεως, μεριμνῶν μετὰ νεανικῆς ματαιοφροσύνης περὶ τοῦ ἐαρινοῦ αὐτοῦ καλλωπισμοῦ. Ἐντὶ χιόνων φέρει χελιδόνας, καὶ διανοίγει εἰς ἡμᾶς τὰς γλυκυτάτας ἐκστάσεις τῆς *Ληκάδας*, τῆς τοσοῦτον ἰποθητῆς τοῖς Ἀθηναίοις εἰς ἡμᾶς «τὰ θερμὰ τέκνα τοῦ μεσημβρινοῦ ἡλίου», ὡς εἶνε πάντοτε τὰ πατρικὰ θωπεύματα. Καὶ ἡ ἀργυρόχρυσος κλωστή τοῦ Μάρτι, τὴν ὁποίαν ἄμα τῇ εἰσόδῳ του περιβαλλόμεθα, οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ συμβολικὴ παράστασις τῆς ἡλιακῆς ἀκτίνος δι' ἧς ὑπομιμνήσκομεν εἰς τὸν νήλυν τί προσδοκῶμεν ἐξ αὐτοῦ.

* *

Ἄλλ' ἐνταῦθα δὲν πρόκειται νὰ πανηγυρίσωμεν τὸν Μάρτιον, ὀφείλομεν μόνον ν' ἀποθέσωμεν τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ Ἀθηναίου, ὅστις μόλις ἐξέπνευσε, θερμὸς ἔτι, ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ ἐρατεινοῦ καὶ φιλογέλωτος αὐτοῦ διαδόχου, τοῦ Ἀπριλίου. Καὶ ὁ Μάρτιος ἐν Ἀθήναις δὲν εἶνε τόσῳ κακὸς Μάρτιος. Ὁ ἐφετεινός, ἐν παραδείγματι, ἀνέλαβε καλοκάγαθως νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἀσύγνωστον ἀκηδίαν τοῦ χειμῶνος, παρέχων εἰς ἡμᾶς καθ' ἐκάστην ἐσπέραν, ἐλλείψει ἐθνικοῦ, ἰταλικὸν θέατρον, ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ὁποίου ἐπὶ δύο κατὰ συνέχειαν ἐσπέρας ἠκούσθη μετ' εὐαρεσκείας Ἑλλήν βαρύτονος καὶ συνεκεράσθη οὕτω ἡ θλιβερὰ ἀντίθεσις μεταξύ τοῦ μηνὸς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐξεγέρσεως, τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικοῦ μηνός, καὶ τοῦ ξενικοῦ μελοδράματος, καὶ πῶς ἀνέπνευσεν ἡ πατριωτικὴ ἡμῶν φιλοτιμία. Μετ' ἐκπλήξεως δὲ ἠδύνατό τις νὰ ἀνακαλύψῃ ἐν τῇ μεσοφώνῳ τοῦ Ἰταλικοῦ θιάσου συνυπαρχούσας τὰς δύο περιφήμους, περὶ ὧν καὶ ἀνωτέρω, γυναῖκας τοῦ Μάρτι· ἐν τῷ σώματι αὐτῆς διεβλέπομεν φεῦ! τὴν ἄσχημον, ἀλλ' ἐν τῷ ὄσματι αὐτῆς διεκρίνομεν τὴν ὠραίαν.

Ὡς χορηγὸς θεαμάτων καὶ ἀκουσμάτων ὁ Μάρτιος διέπρεψεν ἐπὶ δαφιλείᾳ· ἐκτὸς τῶν θεατρικῶν παραστάσεων, καὶ μουσικῶν τινῶν ἐσπερίδων ἐν τῷ Ὁρδείῳ, παρέσχεν ἡμῖν τὸ ἐξαιρετικὸν θέαμα ἀτμοκινήτου... τριάδος, συγκειμένης ἐκ τοῦ κυρίου, τῆς κυρίας, καὶ τοῦ υἱοῦ Βαργώσης· ἐννοεῖται ὅτι πρόκειται περὶ ἀτμοῦ ὑπολανάοντος εἰς τοὺς πόδας. Ὁ πατὴρ Βαργώσης δύναται νὰ ἐξαντλήσῃ πεζὸς τὸν γοργότερον ἰππέα· καυχᾶται ὅτι ἔλυσε τὸ μυστήριον, δι' οὗ στρατός τις δύναται νὰ καταστῇ ἀνίκητος· δὲν ἠδυνήθη ὅμως μέχρι τοῦδε νὰ λύσῃ καὶ τὴν δυσπιστίαν ἐκείνων, πρὸς οὓς ἀπεκαλύψε τὸ μυστήριον τοῦτο.

Ἡ εὐρεῖα πεδιάς τοῦ Γουδίου μετεσχηματίσθη εἰς πεδίον τοῦ Ἄρεως, ὀμοθυμαδὸν δ' αἱ Ἀθῆναι παρέστησαν εἰς τὸ μέγα θέαμα τῆς στρατιωτικῆς ἐπιθεωρήσεως. Τὸ θέαμα τοῦτο ἐνετυπώθη βαθέως εἰς τὰς καρδίας τῶν παρευρεθέντων, ὡς ἡ καλλίστη καὶ ἑλληνικωτάτη ἀπόλαυσις, ὄντως ἀξία τοῦ Μαρτίου, ὅστις διὰ τὴν πατρίδα μας δὲν εἶνε μόνον ὁ μὴν τῶν χελιδόνων καὶ τοῦ ἐαρινοῦ λυκόφωτος, ἀλλ' ἐκείνος περὶ τοῦ ὁποίου οἱ ποιηταὶ μας λέγουσιν ὅτι φέρει τὴν ἀνοιξιν, ὅχι «μὲ χλωρὰ τριφύλλια, ἀλλὰ μὲ καρποφύλλια...»

* *

Ἄν δὲ καταλογίσωμεν μεταξύ τῶν θεαμάτων καὶ τὴν πολιτικὴν — καὶ πάνυ δικαίως, ἀφοῦ αἱ κυριώτεραι ταύτης λειτουργίαι ἐν τε τῷ Κοινοβουλίῳ καὶ τῇ ὁδῷ βουλευομένης ἢ διαμαρτυρομένης ἔχουσι τοσοῦτα θεαματικὰ θέληγτρα —, καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν Μάρτιον, ὅστις πολλὰς παρεσκευάσε διὰ τοὺς φιλοθεάμονας Ἀθηναίους θυελλώδεις κοινοβουλευτικὰς συζητήσεις καὶ ἐπεισόδια πολιτικοῦ ἐρεθισμοῦ καὶ ἀπειλᾶς καὶ ἀστραπᾶς καὶ ἔσχατὰ μέτρα. Πρὸς στιγμὴν ἐφοβήθημεν τελείαν μεταλλαγὴν τοῦ βαρομέτρου. Ἄλλ' ἐν τῇ παρούσῃ περιπτώσει τὸ πολλάκις λεγόμενον ὅτι ἡ γαλήνη εἶνε πρόδρομος τρικυμίας ἔσχεν ἀκριβῶς ἀντίθετον ἐφαρμογὴν ὁ ἐπιδραμῶν βορρᾶς μετ' ὀλίγον κατέπαυσε, καταλιπὼν ἀνέφελον τὸν πολιτικὸν ὀρίζοντα.

* *

Αἱ φιλολογικαὶ ὑπηρεσίαι τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Μαρτίου συνίσταντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τινὰς πανηγυρικοὺς καὶ ποιήματα, ἀπαγγελλόμενα ἢ δημοσιευόμενα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς 25 Μαρτίου. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην Σύλλογοι, καθ' ὅλην τὴν λοιπὴν τοῦ χρόνου περίοδον ὑπὸ καταληψίας κατεχόμενοι, ἀπέσειον τὴν βαρεῖαν αὐτῶν νάρκη, καὶ νεανίαί ἀπέτινον τὸν ἐτήσιον καὶ μονάκριβον συνήθως φόρον τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ γράμματα, ἀποστηθίζοντες βαρῆχηα φρασεΐδια

ἐνθουσιασμοῦ ἢ σφετεριζόμενοι τὰς ὁμοιοκαταληξίας καὶ τὰς ἐμπνεύσεις ἐθνικῶν ποιητῶν. Τὴν φορὰν ταύτην, ἀντὶ τῶν μονοτόνων αὐτῶν ψελλισμάτων, ὁ Μάρτιος προσέφερεν ὑπερῆφανως δύο βαρύνοντα πνευματικὰ παραθέματα ἐν τῷ συλλόγῳ Παραρσῶ. Ἐκεῖ τὸ πρῶτον ὁ Ἀνδρέας Λασκαράτος ἐπέδειξε τῷ Ἀθηναϊκῷ κοινῷ τῆς μορφῆς αὐτοῦ τὸ πολὺν καὶ τοῦ πνεύματος τὸ νεάζον καὶ τὸ πρῶτον ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἀνέγνω τῆς Μούσης του δραματικὸν προῖον.

Τὸ ἀγλαότερον ἄνθος τοῦ Μαρτίου εἶνε ἡ ἀνύψωσις τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἑορτῆς εἰς τὴν πρέπουσαν περιωπῆν. Ἡ 25 Μαρτίου ἀπέθνησκεν ὑπὸ ἀναμιμίας, ὀλίγαι ῥυπαραὶ σημαῖαι ἀσχημίζουσαι ἐξῶστας τινάς, καὶ αὐταὶ ἐπιβαλλόμεναι ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, ἑκατοστὺς νυσταλέων στρατιωτῶν, παρατασσομένων ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς Ἑρμαικῆς ὁδοῦ, παρέλασις τῶν βασιλικῶν ὀχημάτων ἀπὸ τῶν Ἀνακτόρων μέχρι τῆς Μητροπόλεως, καὶ τανάπαλιν, ὅμιλοι πολιτῶν ἀπαθέστατα ἐν τῇ ὁδῷ παρατηρούντων, καὶ ὅμιλοι κυριῶν φιλαρέσκως ἀπὸ τῶν ἐξωστῶν ἐποπτευουσῶν, περὶ τὴν ἐσπέραν κρότου τηλεβόλων, ἐκπληττοντες μέχρι τοῦ νὰ ἐρωτῶσι «τί τρέχει», καὶ φωταψία εἰς τινὰ γραφεῖα δημόσια κατὰ τὰ λοιπὰ σκότος, σιγὴ, οὐδεμίαν ἐξοχος ἐκδήλωσις, οὐδεμίαν κραυγὴ ἐνθουσιασμοῦ, οὐδ' ἐν ἀντάξιον μνημόσυνον. Αἱ τολμηρότεραι τῶν ἐφημερίδων ἤρξαντο συνηγοροῦσαι ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς χλεύης ταύτης τῶν ἐθνικῶν πανηγύρεων. Ἐφέτος ἡ μαγικὴ βάρδος τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐθαυματουργήσεν. Αἱ Ἀθηναὶ διεκοσμήθησαν, ὡς οὐδέποτε· βασιλικὴν ἐσθῆτα περιεβλήθησαν ἵνα περιπτυχθῶσιν ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῶν τὴν ὠραίαν νύμφην τοῦ Μαρτίου· ἐκάστη πυχὴ τῆς μυριοπύχου αὐτῆς ἐσθῆτος ἀπετελεῖτο ὑπὸ στιλπνῆς κυανολεύκου σημαίας. Καὶ τὸ βαρύτεμον αὐτῆς διάδημα τὸ ἀπαστράπτον ἐξ ἀδάμάντων καὶ μαργαριτῶν ἦτον ἡ Ἐκθεσις τῶν κειμηλίων τοῦ Ἀγῶνος. Ἐκεῖ ἠδυνήθημεν ὄντως νὰ ἀρθῶμεν οἱ μικροὶ πρὸς τοὺς μεγάλους πατέρας μας. Ἐκεῖ καὶ ἀνέγνωμεν καὶ ἀντικρύσαμεν καὶ ὠσφράνθημεν καὶ ἠγγίσαμεν τὴν ἱστορίαν μας.

* *

* *

Χαῖρε, ὦ Μάρτιε! οὐδέποτε βασιλεὺς ἔστερξε τοσοῦτον τὸν λαόν του, ὡς ἠγάπησες σὺ τοὺς πτωχοὺς Ἀθηναίους σου· παρέστης ἐν διαδοχῇ πρὸ τῶν ὀμμάτων μας θερμὸς, ὡς ἐρωτευμένους εἰκοσαέτης, παγετώδης, ὡς ὁ Ἰανουάριος, παρέστης ὡς δημαγωγός, ὡς γελωτοποιός, ὡς στρατηλάτης, ὡς ποιητής, ὡς πατριώτης· ἔτερψες, ἐτρόμαξες, ἐνεθουσίασες, συνεκίνησες, ἐξήγειρες τὸ φρόνημα. Εἰς τὸν νεκρὸν σου ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου

σου, ὁ εὐανθέστερος τῶν ἀδελφῶν σου, ἀπονέμει τὰς πλουσιωτάτας τιμὰς· τὸ φερετρόν σου πλέκει ἐκ τῆς χλόης τῶν ἄγρων, διακεντῶν ἐπ' αὐτοῦ τὰ λευκάνθεμα καὶ τὰς μουσωτιδας σου, καὶ εὐωδιάζει αὐτὸ μὲ τοὺς κλωνίσκους τοῦ βασιλικοῦ σου. Ἐπὶ τοῦ τάφου σου δὲ κατασπείρει τὰ ἰδικὰ του πλούτη, κάλυκας ἔτι τὰ ρόδα του, καὶ τὰ γλυκύχροα τῆς ροδακινέας ἀνθύλλια· καὶ σχηματίζει σκιερὰν θαλίαν ἐπ' αὐτοῦ μὲ τὰς ροιάς καὶ τὰς πορτοκαλλέας του. Καὶ ἵνα φαιδρῶς ἀπασχολήσῃ τὸ πένθος μας ὁ πονηρὸς Ἀπρίλιος εἰσέρχεται, συνεπάγων τὴν παγίδα τῆς πρωταπριλιάς, τῆς ὁποίας αἱ λαβίδες ἐργάζονται πρὸς γέλωτα πολλῶν καὶ θήραν πάντων, συλλαμβάνουσι δὲ μόνον τοὺς λήσμονας καὶ τοὺς εὐπίστους. Καὶ σύρει μαζῇ του τὴν ἐβδομάδα τῶν Παθῶν, τὴν κατανύγουσαν τοὺς πιστοὺς, καὶ τοὺς ἀπίστους ψυχαγωγοῦσαν· αἱ ἐκκλησίαι αἱ κατὰ τὸν λοιπὸν χρόνον παγεραὶ ὑπὸ τῶν μαρμάρων καὶ τῆς ἐρημίας, πληροῦνται τότε χριστιανικώτατα· καὶ ἐνίοτε μάλιστα ἐνεκα τῆς θερμότητος, τὴν ὁποίαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναπτύσσει ἡ ἀτμοσφαῖρα τῶν ναῶν, τὰ ἐγκόσμια πάθη ἀπροσδοκῆτως ἀναφλέγονται, καὶ διασταυροῦσι τὰς φλόγας καὶ τὰ μύρα των μετὰ τῶν λαμπάδων τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ τῶν ἀνθῶν τοῦ Ἐπιταφίου. Τὰ Εὐαγγέλια τῆς Μεγάλης Πέμπτης, αἱ λιτανεῖαι τῶν Ἐπιταφίων, αἱ ἐπισκέψεις τῶν ναῶν, τὰ κόκκινα αὐγά, ὁ ἄμνος τοῦ Πάσχα, τὸ φίλημα τῆς ἀγάπης, αἱ καλλοναὶ τοῦ ἔαρος, αἱ ὑποσχέσεις τοῦ προσεχοῦς θέρους, βαθεῖαι ἀσχολῖαι, γλυκεῖαι προσδοκῖαι, πᾶσαι ἡμῶν χαράτουςαι εἰς τὴν ἀγάπην μας τὸν Ἀπρίλιον, καὶ διαπράττουσαι... τὴν λήθην τοῦ Μαρτίου.

Χαῖρε, ὦ Μάρτιε!

Χρονογράφος

Ἡ ΚΟΡΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ἽΟτε τῷ 1810 ὁ Βύρων διέμεινεν ὀλίγας ἐβδομάδας ἐν Ἀθήναις κατέλυσε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Θεοδώρας Μακρῆ, χήρας τοῦ προζένου τῆς Ἀγγλίας. Ὁ ποιητής, ἀσχολούμενος τότε εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ *Tadild "Aroid*, σαγηνευθεὶς δ' ἐκ τῆς χάριτος τῆς Θηρεσίας, τῆς πρεσβυτέρας κόρης τῆς ξενιζούσης αὐτόν, ἀφῆκε κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως, ὡς ἀποχαιρετισμόν, εἰς τὴν νεάνιδα τὸ θελκτικώτατον ἄσμα *Maid of Athens*: «Κόρη τῶν Ἀθηνῶν, προτοῦ νὰ χωρισθῶμεν ἀπόδος μοι τὴν καρδίαν μου,» ἐν ᾧ ἀνὰ πᾶσαν στροφὴν ἐπαναλαμβάνεται ἑλληνιστὶ ὁ ἐπωδός: *Ζωὴ μου, σὰς ἀγαπῶ*.

Ἐν ταῖς *Kallorais* τοῦ Βύρωνος (*Finden's Byron Beauties*) εὐρηται καὶ εἰκὼν τοῦ Ἀγγλου *Meadows*, παριστῶσα τὴν κόρην ἐκείνην